

[Langkilde.]

nok at have mod til at sige, at vi vil prioritere; det er selve prioriteringen, der skal mod til. Dernæst må man gøre sig klart, at vores betalingsbalanceproblem skal løses og løses i de nærmeste år. Dette vil sætte meget snævre grænser for det tempo, hvori de offentlige ydelser kan øges.

Dernæst må vi sætte en tyk streg under, at en udvikling som forudsat her, hvorefter de erhvervsaktive grupper vil få en væsentlig mindre andel i levestandardforbedringen, ikke efter min mening kan accepteres. Det kan ikke være rigtigt, at vi skal forsøge med alle midler at forøge produktionen, forøge eksporten, arbejde mere, og at så de grupper, som først og fremmest skal sættes ind på dette, skal have en ringere dækning levestandardmæssigt end de erhvervspassiver.

Med hensyn til personaleproblemerne vil jeg gerne sige, at der er en klar tilkendegivelse her af, at den største del af forøgelsen vil ske på det kommunale område. Det er simpelt hen en konsekvens af lovgivningen og kan altså ikke danne grundlag for kritik af kommunerne. Men det må medføre, at der sker en koordinering af kommunernes og statens løn- og personalepolitik. Den samlede styring af dette område, som er nødvendig, og hvis nødvendighed vel har stået alle eller mange klart, er imidlertid nok ikke tilstrækkelig, selv om den tilvejebringes. Efter min mening må der skabes grundlag for en samlet styring af den offentlige udgiftspolitik som helhed, hvis vi skal løse de kommende års problemer og fortsætte velferdsudviklingen, herunder løse en række påtrængende problemer som f. eks. forurensningsproblemet.

En sådan fælles styring af de offentlige udgifter behøver ikke at betyde noget indgreb i den ved kommunalreformen tilsigtede øgede selvstændighed i det kommunale selvstyre. Kommunalreformen må vel netop siges at være forudsætningen for, at en sådan fælles styring overhovedet kan tilvejebringes. Det, som er væsentligt i denne forbindelse, er det frie valg mellem flere muligheder inden for en given ramme, og dette frie valg må fortsat være kommunens og den lokale befolknings. Men rammen er nødvendig, for at alle kan få mulighed for at skabe en udvikling. Enhver kan jo erkende,

at en forøgelse af de offentlige udgifter ud over en sådan fælles ramme og en konkurrence om arbejdskraften mellem erhvervslivet og det offentlige eller mellem forskellige offentlige institutioner indbyrdes kun kan føre ud i inflation, noget, som vi må undgå.

Arbejdsministeren var inde på, og hr. Ivar Nørgaard var også inde på problemet om de såkaldte gratisordninger. En række af de offentlige ydelser kan vanskeligt vurderes, siger man, fordi de er gratis, hvorfor man ikke kan finde ud af, hvordan befolkningen vurderer disse goder. Det er givet, at disse problemer må vi se på, og det er vel navnlig givet, at på trafikens og boligens område — hr. Ivar Nørgaard var også inde på trafikens — må vi i de kommende år tage disse problemer op med en tilnærmelse til kostprisen eller markedsprisen — selvfølgelig med de sociale hensyn, som er påkrævet.

Vi kommer heller ikke uden om at foretage en kritisk vurdering af standarden for en række offentlige ydelser. Det er en problematik, som jeg har strejft, men det gælder for en lang række områder. Man må vel sige, at vi må sikre os i alt fald så meget, at enhver forbedring af bemandingsreglerne først og fremmest tilsikrer en effektivt bedre offentlig ydelse. Man kan jo se, hvilke konsekvenser selv små ændringer i bemandingsreglerne har, idet man i prognosen her fortæller, at en ændring af klassekvotienten med 1 i 1984-85 skulle kræve et merforbrug af lærere på 1.600, og det samme merforbrug vil en nedsættelse af det pligtige ugentlige timetal med 1 føre til. Det giver et ganske klart billede — med alle mulige forbehold, selvfølgelig — af, hvad konsekvenserne er af vore handlinger på disse områder. Og jeg synes, det er sundt, at vi får det at se.

Man må vel også sige, at på det sociale område må vi vurdere: hvad er der af grupper efterladt tilbage? Det må være dér, de væsentlige opgaver på det sociale område må være. Vi har nu igennem mange år ved betydelige reformer på efterlønsområdet skabt betydelig grad af tryghed dér, således at problemet er de efterladte grupper. Det er deres problemer, vi må løse.

Der er sider af den offentlige udgiftspolitik, som har en særlig betydning for produktiviteten i erhvervene, og det er efter min mening vigtigt at understrege, at disse om-